

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 3 Marca v. s. 1820 roku

Observacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	wys. Ther. Rean.	Wiatry.	Odmia. w powie
dn. 1 średnia.		28 cal. 0, 1, lin	+ 0, 3 stopn	Polud. Wscho.	Pochmurne
dn. 2 średnia.		28 — 0, 0, —	+ 0, 2 —	Zachodni	Pochmurne
dn. 3 godz. 7		27 — 11, 8, —	— 1, —	Polnoc. Zach.	Snieg m.

WIADOMOŚCI KRAJOWE

— W i l n o. —

Rząd gubernijalny litewsko-wileński podał do ogłoszenia przez gazetę, jak następuje :

M. P. Ukaz Jego CESARSKIEY Mości
L. W. G. R. Samowładnego Wszech Ros-
1szej ekspedycyi
1szy stol. Dnia 21 syy z wileńskiego Guberskiego
lutego roku 1820. Rządu.

N. Przepisuje prawi-
dła, podług któ-
rych mają się po-
dawać prośby do
urzędów i urzędni-
ków.

Rząd ten wysłuchawszy prze-
łożenia JW. Lit. Wojennego
Gubernatora, z dnia 29 gru-
dnia 1819 roku z N. 2,372,
w którym wyraża : iż często by-
wają podawane do JW. Wojennego Guberna-
tora od różnych osób prośby, mijając wszyst-
kie niższe instancye, sądy i urzędy gubernial-
ne, naczelnika gubernii wtenczas, kiedy wszyst-
kie skargi powinny być podawane, gdzie nale-
żą podług ustanowionego na to porządku; że
chociaż takowe nieprzyzwyczajoną drogą podane
do JW. Wojennego Gubernatora prośby za-
wsze oddają się na powrót z nadpisem, iżby
proszący udali się z niemi, gdzie należy; ale po-
żniej ciż sami po raz drugi i trzeci wchodzą
do JW. Wojennego Gubernatora z takimiż
prośbami, tłumacząc, iż się skarżyli gdzie
należy, ale im żadney nie dano rezolucyi; a z te-
go nieporządku wynika, iż należy rozpatrywać
te niepotrzebnie podawane do JW. Wojennego
Gubernatora papiery, i prowadzić koresponden-
cyą w sprawach, które nie były w wyższej
instancyi, lub też, i w takich, które nie są je-
szcze zaczęte w żadnym urzędzie, albo zasię-
gać wiadomości od rządzącego gubernią, tego
rządu, departamentow, sądow głównych i dal-
szych innych urzędow i urzędników; dla tych
przyczyn rezolucye na podawane do nich proś-
by, przez co proszący doświadczają wielkiej
zwłoki, a JW. Wojenny Gubernator traci czas,
który obracać powinien na iego urzędowanie i
cały przez to porządek biegu spraw narusza się.
Dla zapobieżenia temu zaleca Rządowi uczynić
następne rozporządzenie: 1) Wyłożyć porzą-
dek prawny w podawaniu prośb i skarg z o-
świadczeniem, iż powinny się tylko podawać
do JW. Wojennego Gubernatora prośby na
rządzącego gubernii, rząd guberski, skarbową izbę
i dalsze guberskie urzędy, i ogłosić to w guber-
nii przez pośrednictwo ziemskich i miejskich
policyy. 2) Gdy w podawanych do JW. Wo-
jennego Gubernatora prośbach, prawie nigdy

nie ma wzmianki, kto je układał i przepisywał,
a Naywyższemi Imiennemi Ukazami surowie
rozkazano takich prośb nie przyymować i skutku
na nie nie czynić, równie też wiele się podaje
prośb z podpisami żydowskiemi a nawet i w ję-
zyku żydowskim, co takoz zabroniono; a za-
tym Rząd Guberski niezaniebda umieścić w swo-
jem rozporządzeniu i tey okoliczności z wypisa-
niem praw i z takim dodatkiem, iż jeżeli w nastę-
pnym czasie będą podawane do JW. Wojennego
Gubernatora prośby, które nie były z po-
rządku we właściwym urzędzie, takie zostaną
bez żadney odpowiedzi. 3) Jeśli zaś będą po-
dane do Rządu Guberskiego lub do innych gu-
berskich urzędow skargi, od gromad włościan
skarbowych lub obywatelskich, lub też od gro-
mady żydowskiej i innego stanu, przyjąć je
i za każdym razem donieść dla wiadomości JW.
Wojennemu Gubernatorowi natychmiast, a gu-
berskiego prokuratora będzie obowiązkiem nale-
gać w urzędach guberskich samemu osobiście,
a w powiatowych przez pośrednictwo strap-
czych, ażeby pomienione prośby i sprawy za
niemi odbywające się miały bieg skuteczny.
4) Jako częstokroć wchodzą do JW. Wojen-
nego Gubernatora skargi na powiatowe urzę-
dy, iż na podane do nich prośby, nie tylko nie
uczyniono satysfakcyy, ale nawet i żadney nie-
dano rezolucyi; i dla tego proszący przymu-
szeni udawać się ze skargami do JW. Wojen-
nego Gubernatora, przeto wkłada na ten Rząd
główny obowiązek na wszelkie do Rządu wcho-
dzące prośby, jeśli nie można zrobić zadosyć u-
czynienia, dawać nadpisy z wyrażeniem przy-
czyn, dla których zadosyć uczynić nie można,
a to iżby JW. Wojenny Gubernator w razie
przyyscia do niego skargi, mógł widzieć przy-
czynę odmówienia; dla równegoż wypełnienia
takowego porządku, odnieść się do wszystkich
guberskich urzędow, i zalecić najmocniej ziem-
skim i miejskim policyyom i urzędow powiatow-
wym. 5) W prośbach wchodzących do JW.
Wojennego Gubernatora na kryminalne uczyn-
ki, zabójstwa, grabieże, zbroicia i t. d. często-
kroć nie ma wzmianki o horodniczych i ziem-
skich sprawnikach, jakby o ustronnych czyli
była jakakolwiek ze strony ich okazana pro-
tekcyja skrzywdzonemu, albo też proszący nie
wzmiankują i o tém czy były do nich podawa-
ne skargi i jaką otrzymali odpowiedź. JW.
Wojenny Gubernator stawia za przykład przy-

ślana do siebie teraz z Szawel od Szreybera tamecznego mieszkańca skargę, że członki ratusza, napadłszy na dom jego, zbili jego samego, żonę i szwagierkę niemilosiernie, popełniając rozmaite tyraństwa, lecz nie wspomniano nic w tej prośbie o ziemskim sprawniku: dla czego Rząd Guberski w rozporządzeniach swoich doda surowe do ziemskich sprawników i horodniczych zalecenie, iżby oni w każdéj kryminalnéj akcyi natychmiast przedsiębrali prawne środki ku protekcyi skrzywdzonych, i donosili temu Rządowi i JW. Wojennemu Gubernatorowi, o tych zdarzeniach z wyrażeniem, co oni w tém uczynili — Jakże zaś Rząd uczyni na skutek takowego zalecenia rozporządzenie, nie dbrowadzając go do skutku, przedstawić JW. Wojennemu Gubernatorowi na rozpatrzenie — Prawami zaś przepisano: A) w naywyższej o rządzeniu gubernii ustawie w punktach 243 i 266 o obowiązku horodniczego i ziemskiego sprawnika, iż ci powinni każdemu skrzywdzonemu dać zwierzchniczą opiekę; i przeto jeśli w mieście lub powiecie okaże się gwałt, tedy oni natychmiast śledzą na miejscu bez wielkiego na piśmie wywodu, lecz jedynie wyświecają, czy był taki czynek lub nie? i świadków examinują; a jeśli co ukogo odebrano i znajduje się w naturze, natychmiast każą powrócić i t. d.: o obowiązkach zaś Rządu Guberskiego w punkcie 98 między innymi wyrażono; iż do niego należą prośby o zwłótkach w miejscach podległych i przypomnienie czyni się od rządu guberskiego po rozpatrzeniu okoliczności; B) w Ukazie Naywyższym 1797 julii 19 rozkazano: dla przecięcia wszystkich tych złych skutków, jakie oierpi dobro służby i powszechności przez wszczynanie procederow na samém pieniactwie opartych, przykłady tego liczne dostrzeżone są szczególnie w Gubernii Litewskiej, rozkazujemy: skargi obywateli tej gubernii, któreby się czczeni znalazły, bez żadnych względem nich decyzyy wyższych władz, odsyłać do zwierzchności guberskiej dla postąpienia wedle praw tego kraju, i o wszystkich tych, kto niesłusznie rozpoczynać będzie takie prośby, po osztrafowaniu czuć się dającymi penami na rzecz izby powszochrey opieki, ogłaszać przez gazety litewskie: C) w Ukazie 1797 decembra 18 wyrażono: wszelkie akta, które do jurydykcyi sądowey lub władzy rządowey przedstawionemi być mogą, pisać nie inaczej jak na papierze szteplowym, bez tego zaś żaden urząd, lub władza rządowa, ich przyjmować, i stosownych do nich skutków czynić niepowinna; D) w Ukazie 1801 januaryi 31 wyrażono w punktach: w 1szym, o będących pod opieką majątkach, w razie nieukontentowania na opiekunów i na sądy sierockie prosić na opiekunów co do majątkow szlacheckich stosownie do naywyższego o guberniach urzędzenia rozdziału XVI punktu 222, oddziału 15, w opiekach; a co do kupieckich i mieszczzańskich majątkow podług brzmienia rozdziału XXI punktu 293 w sądach sierockich; a w stolicach w rządzie mieśkim, a w razie niezadowolenia na opieki i sądy sierockie zanosić skargi, na skutek imiennego Jego Cesarskiej Mości 1799 roku apryla 19 Ukazu do izb sądu i rozpraw — W Stolicach zaś do rządu mieśkiego; na wyroki

zaś izb i rządow mieśkich podawać prośby do Senatu przez szczególne prośby, lub porządkiem apellacyynym jak rzecz i okoliczności sprawy wymagać będą — *Powtóre*, po skassowaniu w wyższych ziemskich sądach i guberskich magistratow, wszystkie rachunki o majątkach, należące podług brzmienia. Naywyższej o guberniach ustawy, stosownie do Imiennego Jego Cesarskiej Mości 1799 r. apryla 13 i Rządzącego Senatu 1798 roku septembra 13 Ukazow, kazać dostawiać do izb sądu i Rozprawy, a tym przy rozpatrzeniu ich ustanowionym porządkiem, mieć na opieki i sądy sierockie baczną, iżby wszędzie dobro w zarządzaniu temi majątkami i interest zachowanemi były zgodnie z prawami; E) w Ukazie 1804 7bra 17 zalecono guberskim rządow w przyłączonych od Polski prowincyach, przez pośrednictwo mieśkich i ziemskich policyi publikować, ażeby obywatele mający potrzebę przynosić swoje skargi do Rządzącego Senatu, dostawiali jak te skargi, tak też również i dokumenta do nich dołączone, nieinaczej jak z tłumaczeniem na rossyjski język; F) w Ukazie 1806 marca 30 powiedziano: dla pohamowania pieniactwa postanowić za prawidłó nazawsze, ażeby prośby w sprawach wszelkiego rodzaju do urzędow sądowch lub do osób urzędowch podawane, pisane były odtąd na papierze szteplowym z wyrażeniem na nich imion układającego i piszącego, bez czego prośb nie przyjmować i do exekucyi nie doprowadzać. Jeśli zaś podane prośby przyznanne będą rzeczywiście pieniackimi, wtedy ten, co je układał i ten co pisał, mają być pociągnięni do odpowiedzi podług prawa; w Ukazie tegoż roku decembra 29 powiedziano że wymienienie tego, który układał i tego który pisał prośbę inaczej być niepowinno, jak tylko, iżby oni sami na tychże prośbach imiona swoje podpisywali; G) w Ukazie 1808 nowembra 5 w punkcie 7 wyrażono: do plenipotencyi wszelkiego rodzaju do urzędow sądowch dla poświadczenia przynoszących się, aby żadney wątpliwości nie podpadały, przykładać pieczęć tego sądu, do którego plenipotencya dla zaświadczenia jest przedstawiona, i od każdej takiej plenipotencyi pobierać pieczętnych posolin po rublu. — H) w Ukazie 31 marca przeszłego 1819 roku z wyjaśnieniem Naywyższego Jego Cesarskiej Mości Ukazu objawionego w dniu 24 febr. przez P. Prezydenta Rady Państwa Xiążęcia Piotra Wasilewicza Łopuchina Rzeczywistego Radcę tajnego klasy 1szej i kawalera, że Jego Cesarska Mość nastąpiła opinią Rady Państwa Naywyżey zawierdzić raczył, ażeby sprawy w przyłączonych od Polski guberniach tak za wexlami, jako i obligowemi pretensyami, odbywać podług praw Naywyższemi Ukazami 1796 xbra 12, i 1801 roku 7bra 9 dnia temu krajowi zostawionych, i ukazami Rządzącego Senatu 1797 7bra 23 i 1802 januar. 30 dnia ponowionych — A zatem i prawideł zawierających się w ustawach: o bankrutach i wexlach, również i w ukazach Rządzącego Senatu 1796 januar. 14, 1800 apr. 19, 1805 7bra 12 i 1806 roku juni 6 dnia, jako niezgadających się z prawami przyłączonych od Polski prowincy do skutku nieprowadzić naprzyszłość do dalszego rozpatrzenia praw polskich; a w Nay-

wyżey potwierdzonym dnia 11 febr. 1812 roku postanowieniu o papierze stepowym w §§ przepisano: 1, Na Prośby podające się do wojennych, cywilnych gubernatorów i jenerał-gubernatorów, takż do ober-policmeystrow i horodniczych, w sprwach prywatnych i politycznych, to jest: na 50 kopiejkowym walerze—plenipotencye wszelkiego rodzaju pisać na papierze stepowym trzeciego rzędu, to jest: na dwórublonym arkuszu; I) w Ukazie 1810 roku maja 25 podług naywyżey potwierdzoney 13 apr. tego roku opinii rady państwa nastłym rozkazano, ażeby na mocy jeneralnego regulamentu rozdz. 55 i woyskowych 32 i 189 artykułów.—Takż Ukazow 29 gbra 1753, i 13 gbra 1764 roku, prośby z krzywdzącemi i do interesu niestosownemi wyrazami odtąd niebyły przyjmowanemi i ażeby te prawa spełniane były z zupełną ścisłością bez najmniejszego pofolgowania — K) w Naywyżey potwierdzonym 9 xbra 1804 roku ourządzeniu żydow postanowieniu, wyrażono: w punktach 8, iż żydzi w Imperium Rossyyskim mieszkający obowiązani, począwszy od 1 januar. 1807 roku we wszystkich publicznych aktach, w obligacyach, wexłach i prawach wieczystych wszelkiego rodzaju używać języka Rossyyskiego, Polskiego, lub Niemieckiego bez czego żadne ich akta do spraw przyjęte bydź niemogą. 32 w czasie popisu, każdy żyd powinien mieć lub przyjąć wiadome swoje successyine nazwisko czyli przezwisko, które powinno bydź już zachowywane we wszystkich aktach i zapisach bez żadzey przemiany z dołączeniem do tego, imienia danego podług obrzadku religii lub przy urodzeniu; Ukazem zaś Rządzącego Senatu 1814 ro. julii 31 d. zalecono, ażeby rząd niniejszy uczyniwszy napomnienie Wileńskiej mieyskiej Policyi za przyjęcie do zaświadczenia plenipotencyi żydowi Josielowi Tobiaszewiczowi od Wileńskiego żydowskiego zgromadzenia z podpisem żydowskim daney przeciw tego postanowienia, zalecił nanowo wszystkim podległym sobie mieyscom, izby nieprzyymowały dla poświadczenia podobaych jak ta plenipotencyy. I dla tego Rozkazali: Wecla zapobieżenia nieregularności doświadczoney w podawaniu skarg do wyższey zwierzchności, bez poprzedniczego ich podania do niższych urzędów z niepotrzebnem utrudzeniem JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora, i dla zaradzenia w tychże prośbach podobnemuż oddaleniu się od przepisaney formy, co się bardzo często postrzega, stosownie do praw na ten przedmiot wydanych, wyżey przywiezionych i wspomnionego JW. Wojennego Gubernatora przełożenia, postanowić co następuje: wszystkim miejskim i ziemskim policyom zalecić przez ukazy i sposobem nayakuratniejszym ogłosić po wszystkich mieyscach: 1) ażeby każdy o grabieży, gwałcie, kradzieży i innych kryminalnych przestępstwach; równie i o wypełnieniu Sądowych postanowień przynosił prośby swoje wedle porzadku naprzód: do policyi ziemskich i miejskich, którym kazać natychmiast podług nich zrobić wyśledzenia, i powracać na mocy punktu 243 Naywyższey o ourządzeniu gubernaryi ustawy, całkowitą grabież w istiznie znajdującą się, same zaś sledztwa odsyłać dla postąpienia z winnemi podług prawa do właściwych sądów, sądowe zaś wyro-

ki natychmiast na fundamencie praw spełniać. 2do ażeby w sprawach cywilnych każdy się udawał podług praw tuteyszemu krajowi Naymilościwicy zostawionych, do powiatowych sądów, nie wyłączając od tego, wedle brzmienia Naywyższego Ukazu, w ukazie Rządzącego Senatu z dnia 31 marca 1819 roku nastłym wzmiankowanego, i spraw o wexłowych i obligowych pretensyach, 3tio ażeby nieukontentowani w sprawach opiekuńczych na osnowie Ukazu 31 januar. 1801 roku, przynosili skargi na opiekunow do opieki szlacheckiey; w miastach zaś do miejskich magistratow i ratuszów; a na opieki szlacheckie, magistraty i ratusze do 2go Departamentu Sądu Głównego. 4to aby wszystkie prośby wedle ukazow 1797 xbra 18 i 1806 roku marca 30 i xbra 29 dnia, były pisane na ustanowionym herbowym papierze, i ażeby do nich podpisywali się układający prośbę i piszący ją, a wedle ukazow 1810 roku maja 25, ażeby w prośbach, pozwach i manifestach nie było umieszczano wyrazów uszczypliwych i do rzeczy nienależących, jako też wedle tych ukazow prośb z uchybieniem takowych prawideł podających się zabroniono przyymować i do skutku przywozić, a układających i piszących poddawać odpowiedzi za pieniackie skargi, których naywięcey dostrzeżono w guberniach Litewskich, rozkazano ukazem 1797 julii 19 takie żaloby znalezione nie przyzwolitemi bez żadnego ich rezerwowania przez wyższe władze, odsyłać do zwierzchności gubernialney dla postąpienia podług praw tego kraju, a wszystkich któray nieprawnie wszczynać będą takowe prośby po ostrafowaniu uczuć się dającą peną na rzecz izby powszechney opieki, ogłaszać przez gazetę litewską. 5te ażeby żydzi przy zachowaniu prawideł w poprzedzającym punkcie pomieszczonych podające się prośby na osnowie postanowienia o nich Naywyżey dnia 9 xbra roku 1804 potwierdzonego podpisywali po rusku po polsku lub po niemiecku, a w mieyscu nieumiejących pisma żadnego, podpisywali od nich uproszeni. 6te ażeby ci, którzy wydają innym od siebie plenipotencye do podania prośb, opatrywali ich plenipotencyami podług postanowienia o papierze herbowym w dniu 11 februaryi 1812 roku approbowanego, pisząc je na arkuszu walurow dwórublonego, zajawionemi wedle ukazow 1808 roku gbra 5 w sądowych mieyscach i utwierdżonemi skarbową pieczęcią. 7) Ze każdy doświadczający w urzędach powiatowych umyślocy zwłoki w domierzeniu względem wprowadzonych przez nich spraw satysfakcyi, ma prawo na mocy 98 punktu Naywyższey o rżądzeniu guberniy ustawy, skarżyć się temu Rządowi, i w innych właściwych guberskich urzędach z zachowaniem przereczonych o podawaniu prośb prawideł, i wtenczas tylko udawać się do JW. Lit. Wojennego Gubernatora, jeśli w pomienionych guberskich urzędach i u zarządzającego gubernią zwłoczony było rozwiązanie ich skarg, podając i do JW. Wojennego Gubernatora prośby nie inaczey jak na herbowym papierze walurow 50 kopiejek zgodnie z postanowieniem o nim w dniu 11 februaryi 1812 roku Naywyżey potwierdzonym; przy ogłoszeniu zaś niniejszego rozporządzenia, policye mają zastrzedz, że podawane do

JW. Lit. Wojennego Gubernatora prośby pomijające porządek urzędów i innych władz pozostaną bez żadnej odpowiedzi. 8) Na tych prośbach, podług których niemożna domierzyć proszącym żądać uczynienia, dawać w rządzie napis, z wyrażeniem przyczyn, dla których żaloba zwraca się bez skutku, równie gdyby i skarbowa izba, magistratura powszechny opieki, sądów głównych 1, 2, i tymczasowy departament, oraz powiatowe urzędy i urzędnicy, wyżej wypisane JW. Wojennego Gubernatora zalecenie, tak w tém, jako i w innych przedmiotach wykonywali, o tém do nich z wypisaniem tegoż zalecenia i niniejszego rozporządzenia dać wiedzieć przez przyzwoite pisma, z tym dodatkiem, ażeby guberskie urzędy zgodnie z témże zaleceniem, przyjmując do gromad skarbowych albo obywatelskich włości, albo też od żydów, lub innego stanu ludzi prośby, w tymże czasie raczyli donosić dla wiadomości JW. Wojennemu Gubernatorowi, co też ma wypełniać z swej strony i rząd guberski; i dla tego stołnaczelnikowi Kowalenkowi zalecić, ażeby natychmiast po podaniu do rządu guberskiego pomienionego rodzaju prośb, robiąc takowe doniesienia dla przedstawienia JW. Wojennemu Gubernatorowi, układał z tychże prośb bez najmniejszej zwłoki dokłady, dla jak najprędzszego ich zrzeczowania; wszystkim zaś powiatowym urzędom, równie miejskim i ziemskim policyom surowie zalecić, ażeby przerzeczone od gromad sprawy expedyowały i decydowały bez żadnej zwłoki, a szczególnie przed innemi prywatnemi sprawami, dając o nich każdego miesiąca imionowe wiadomości powiatowym strażcom, z wyrażeniem przy każdej przyczyn wstrzymujących expedyowanie i decyzją, a udzielnie każąc strażcom, iżby ci nalgając o prędzszé decydowanie, przesyłali o tychże sprawach po upłynieniu każdego miesiąca imionowe wiadomości do P. Guberskiego Prokuratora, jako JW. Wojenny Gubernator polecił mu raczył mieć troskliwość o prędkim biegu pomienionych spraw. 9) Wszystkim policym, horodniczym i ziemskim sprawnikom ponowić, ażeby za każdym kryminalném zdarzeniem natychmiast przedsiębrali skuteczne środki ku obronieniu pokrzywdzonych i donosili o nich JW. Wojennemu gubernatorowi i temu rządowi z wyrażeniem: co przez nich uczyniono, iżby można było widzieć: czyli przedsięwzięto przez nich skuteczne środki ku powściągnięciu gwałtu i ku zadosyć uczynieniu stronie sprawiedliwej, 10) Ażeby lepiej deprowadzić niniejsze rozporządzenie do wiadomości powszechny, przesłać one do Redaktora Kurjera Litewskiego dla wydrukowania w tej gazecie w języku polskim — Kopia zaś tego przesłać do kancelaryi JWW. Cywilnego Gubernatora i Guberskiego Prokuratora. Jednakże nieprzywodząc niniejszego postanowienia do eksekucyi, rząd guberski upraszał JW. Lit. Wojennego Gubernatora o approbatę, który na to raczył oświadczyć swoją zgodę i przez zalecenie w dniu 31 przeszłego miesiąca styczni pod N. 223. Rządowi temu nadesłane, zalecił przywieść do skutku. Z oryginałem zgodno: Sekretarz Tytułarny Sowietnik *Kazimierz Nowicki*.

F R A N C Y A.

(z gaz. berl.) *Paryż, dnia 19 lutego. List*

jeden maluje wzruszenie umysłów i uczucia Paryżanów, w d. 14 t. m., w chwili kiedy się wiadomość o morderstwie rozeszła. Najprzód wątpiono o prawdzie. Po przekonaniu się zaś nastąpiło przerażenie i smutek. Lud, sam sobie zostawiony, jest ludzki i dobry. Francuz, kiedy nie jest namiętnościami i przesądem podżegany, ma serce tklawe. Morderstwo ma w sobie coś tak nikczemnego i podłego! zamordowanie jednego z Burbonów może pociągnąć za sobą tak okropne skutki! Jedni drugich zapytywali: co mogło być powodem do tej zbrodni? jakie stąd wynikną skutki? gdzie i jak się to zakończy? — Przypomnienia i rozmaite porównania przychodziły na myśl. Stracenie *Ludwika XVI*, otrucie *Ludwika XVII*, gwałtowna śmierć *Xięcia d'Enghien* — jak długi szereg ofiar z domu *Burbonów*! mająż nowe paść ofiary? — Tak rozmawiali, tak zapytywali się między sobą Paryżanie: w indagacyi *Luwela* znajduje się odpowiedź.

Wpierwszych dniach wszystkie wojska były w ruchu, a nocną porą krążyły mocne patrole po ulicach.

Przychodzą już z departamentow adresa do króla wyrażające wstręt nad zbrodniczym zamordowaniem *Xięcia Berry*. — W *Paryżu* podzielone są zdania, co do przyczyny morderstwa. Numer jeden gazety *Censeur* został zabrany, gdyż przypisywał zbrodni tej powód osobisty a nie polityczny. — Do fałszywych pogłosek należy, że tu w środku łóży wielkiego wschodu czyniono urzędowe śledzenia.

Louvel osadzony jest w domu więzienia *Conciergerie* w izbie, która opatrzona jest szklanymi drzwiami i oświetlona zewnątrz za pomocą rewerberu, tak, że z korytarza widzieć można najmniejsze jego poruszenie. Pierwszy prezydent *Seguier* i *Ran Bastard-de-l'Estrange*, par Francyi, mianowani są kommissarzami. Nie słuchano jeszcze żadnego świadka. *Louvel* nie mówi ani słowa: jest ściśle strzeżony, a to tem bardziej, że przed rokiem więzien jeden osadzony za fałszowanie pieniędzy w témże miejscu ukryty wprzód kłębek połknął i odjął sobie tym sposobem życie. — Na pierwszym examine uważano, że *Hrabia Decazes* rozmawiał z nim pocichu. Szepty te obudziły uwagę, ale dowiedziano się przez *Hrabiego Fitzjames*, że zapytywał go czy mordercze żelazo było zatrute. — *Louvel*, mówiąc właściwie, nie służył w wojsku; urodził się d. 7 października 1783 w *Werslu*, i zostawał tylko do roku 1806 jako woźnica przy pociągach artylerycznych. — Gdy się na examine dowiedział, że *Xiążę* prosił o przebaczenie dla niego, i czekał niecierpliwie *Króla*, aby je dlań uprosił; wzruszyło go to na chwilę; zapłakał nawet, ale się wnet uspokoił, i kiedy sędzia rzekł do niego: „Wzruszony jesteś. Nieprawdż, jeśli *Xiążę* mógł odżyć, jużbyś nie powtórzył zbrodni?” odpowiadał ten potwora: jednakbym to uczynił i otarł sobie oczy. — *Louvel* był zaprowadzony do swego mieszkania, gdzie z największą troskliwością śledzono, ale nic nie znaleziono: coby mogło rzucić światło na przyczynę jego postępku. Podług opisu jest on chudy, czarniawy, ponurego i odrażającego wzroku i łysy. Narzędzie mordercze nie ma byż zwyczajną szwaycą, ale zaokrąglonym pilnikiem. Krocicę, którą przy sobie nosił, oddał sam podczas uwięzienia. Nie chciał żadną miarą daż sobie ręk związać.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 27.

Dnia 5 Marca 1820 roku.

Cesarskiego domu wychowania Rada opiekuńska sankt-petersburska, przez niniejsze obwieszcza o nastalym, za potwierdzeniem Cesarza Jegomości, Najwyższym Najjaśniejszym Cesarzowej Jeymości, *Maryi Teodorowny*, naczelną zwierzchność mającey nad domami wychowania, rozkazuje, w brzmieniu następującem:

1) Na ewikcyą wiosek, za złożeniem o pewności świadectw podług ostatniej rewizyi, odtąd na przyszłość, od chwili otrzymania tego rozkazu, wydawać z kass składowych na pożyczkę na ewikcyą nieruchomości majątkow także summy, jak się wydają na ewikcyą majątkow wielko-rossyjskich, to jest: po sto pięćdziesiąt rubli na każdą rewizyyną duszę płci męskiej, z terminem na lat dwanaście, i w mało-rossyjskich, białoruskich i przyłączonych od Polski guberniach, a mianowicie: półtawskiej, czernohowskiej, witebskiej, mohilewskiej, kijowskiej, podolskiej, wołyńskiej, mińskiej, wileńskiej, i grodzieńskiej.

2) Pożyczki te czynić z terminem na dwanaście lat, z opłatą w pierwszych dwóch latach zwyczajnych procentów z góry corocznie, a w dalszych dziewięciu léciech kapitału po dziesiątej części i procenta również na przyszłość na dług pozostały do zupełney jego opłaty.

3) Na tey zasadzie wydawać summy na pożyczkę z pierwszeństwem dla nowo-pożyczających, którzy nie są jeszcze dłużni do kassy składowey.

4) Z dawniejszych dłużników, którzy są już winni kassie składowey, mogą korzystać z tego nowego postanowienia, tylko akuradni w opłacie, w widoku nowej pożyczki na 12 lat, z warunkiem, że z summy przypadającej do wydania na liczbę dusz już zastawionych, podług nowego postanowienia wytrąca się cały dług, oparty już na tey liczbie dusz, a zatem i po zatrzymaniu przypadających od nowej pożyczki procentow, reszta wydaje się pożyczającemu gotowizną. Rozumie się, iż jeżeli taka przezastawa czynić się będzie przed nadejściem terminu pierwszej pożyczki, do którego opłacone procenta z góry, tedy w nich czyni się stosowny rozrachunek podług zwyczajnych prawdeł i samo przezastawienie nie inaczej, jak podług świadectw wydanych podług ostatniej rewizyi.

5) Również dłużnicy, którym wydane kopije świadectw na ewikcyą gorzalczanego dostarczenia, albo dostarczenia sukna dla woyska, z nowego tego postanowienia korzystać nie mogą, dopóki nie powrócą wydanych im kopij świadectw.

RACHUNEK

Na 1,000 rubli, pożyczonych na 12 lat, na mocy nowego postanowienia dla składowych kass, z których przy wydaniu wytrąca się z góry za 1 rok procent, z opłatą później za 2 lata samych procentow, a w dalszych dziesięciu léciech po równey części kapitału z procentami na pozostałe summy.

Terminy.	O P Ł A T A					
	Kapitałów		Procentów		w Ogóle.	
	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.
Przy wydaniu na pożyczkę 1,000 rubli w 1819 roku, wytrącono będzie z góry za rok						
<i>Placić powinni:</i>						
Za 1 1820	—	—	60	—	60	—
2 1821	—	—	60	—	60	—
3 1822	100	—	54	—	154	—
4 1823	100	—	48	—	148	—
5 1824	100	—	42	—	142	—
6 1825	100	—	36	—	136	—
7 1826	100	—	30	—	130	—
8 1827	100	—	24	—	124	—
9 1828	100	—	18	—	118	—
10 1829	100	—	12	—	112	—
11 1830	100	—	6	—	106	—
12 1831	100	—	—	—	100	—
	1000	—	450	—	1450	—

RACHUNEK

Na 100,000 rubli pożyczonych na lat 12, na mocy nowego postanowienia dla składowych kass, z których przy wydaniu wytrąca się z góry za 1 rok procent, z opłatą później za 2 lata samych procentow, a w dalszych dziesięciu léciech kapitału po równey części z procentami na pozostałe summy.

Terminy.	O P Ł A T A					
	Kapitałów		Procentów		w Ogóle.	
	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.
Przy wydaniu na pożyczkę 100,000 rubli w 1819 roku potrącono będzie z góry za rok						
<i>Placić powinni:</i>						
Za 1 1820	—	—	6000	—	6000	—
2 1821	—	—	6000	—	6000	—
3 1822	10000	—	5400	—	15400	—
4 1823	10000	—	4800	—	14800	—
5 1824	10000	—	4200	—	14200	—
6 1825	10000	—	3600	—	13600	—
7 1826	10000	—	3000	—	13000	—
8 1827	10000	—	2400	—	12400	—
9 1828	10000	—	1800	—	11800	—
10 1829	10000	—	1200	—	11200	—
11 1830	10000	—	600	—	10600	—
12 1831	10000	—	—	—	10000	—
	100000	—	45000	—	145000	—

O g ł o s z e n i a.

1 Od Rządu gubernialnego Mińskiego ogłasza się niniejszém: iż w tutejszej izbie skarbowej, będą odbywać się targi, na wypuszczenie od dnia 12 apryla teraźniejszego 1820 roku w 12, 9, 2 i 1 letnią arendowną dzierżawę wakujących skarbowych majątków, znajdujące się w Mińskiej gubernii: pierwszy targ dnia 2, drugi 5 a trzeci i ostateczny 8 następującego miesiąca marca teraźn. 1820 roku; a zatem życzący wziąć takowe majątki w arendę, zechcą przybyć do izby skarbowej na terminy naznaczone dla wspomnioney licytacji, z prawnymi ewikcyami odpowiedniemu dwuletniej intracie. Stycznia 15 dnia 1820 roku.

Sekretarz Arcimowicz.

Wiadomość sporządzona w Mińskiej Skarbowej izbie ekspedycji ekonomicznej, o majątkach, pod zawiadywaniem skarbowym zostających, przeznaczonych oddać z publicznego targu, od dnia 12 apryla 1820 roku, w arendowną dzierżawę.

Nazwiska powiatów i majątków.	Ilość podług ostatecznej rewizyi.			Rocznego dochodu podług inwentarzy i kontraktów.				Objaśnienie
	Domow.	d u s z		srebrem		assyg.		
		męzkich	żeńskich	Ruble	Kop.	Ruble	Kop.	
<i>W 12letnią arendowną dzierżawę w mieście Mińsku:</i>								
Dom drewniany	—	—	—	—	—	150	—	<i>W a k u j a c e.</i>
<i>W powiatach:</i>								
Wileyskim: Starostwo Nowikowskie	14	30	26	185	90	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Starostwo Bytkowskie samą ziemię mające	—	—	—	68	—	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
Borysowskim: Majątek Jakubowicze	10	27	37	352	—	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
Dzisieńskim: Starostwo Borkowskie samą ziemię mające	—	—	—	30	—	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Swiderskie	11	24	34	570	48	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Sutorowickie	2	5	6	62	40	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Bernatowskie samą ziemię mające	—	—	—	71	20	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Starostwa Brastawskiego Maryanow folwark	10	21	31	989	64	—	—	Za nieopłacenie dochodu.
Mazyrskim: Starostwo Bukatskie samą ziemię mające	—	—	—	—	—	16	25	<i>W a k u j a c e.</i>
— — W Boryskowickim starostwie dwa młyny rudeński i kamiński	—	—	—	—	—	—	290	<i>W a k u j a c e.</i>
Pińskim: Starostwo Saczkowskie	6	13	15	145	—	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Wulwickie	2	4	6	23	—	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Starostwa samą ziemię mające Suszyckie	—	—	—	49	30	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
— — Czerniachowskie	—	—	—	17	—	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
Bobruyskim: majątek Omelno	37	180	172	1050	62	—	—	<i>W a k u j a c e.</i>
	bobyłow 15							
<i>W 9letnią arend. dzierżawę. W obwodzie miasta Mińska.</i>								
Osada komarowska z sianożęciami	—	—	—	—	—	—	205	Za nieopłacenie zaletności, a tćm samem niedotrzymanie warunków.
<i>W 2letnią arend. dzierżawę.</i>								
Mozyrskim: Starostwo Fastowickie	15	50	44	235	30	—	—	Za nieopłacenie na termin dochodu, a tćm samem niedotrzymanie kontraktu
<i>W 1 letnią arend. dzierżawę.</i>								
Pińskim: Starostwo Półtoranowickie	13	40	25	292	85	—	—	Za nadwyżkę inwentarzu a tćm samem i kontraktu

Zgodno: Sekretarz Arcimowicz.

1 Wiadomość sporządzona w Mińskiej Skarbowej izbie ekspedycji ekonomicznej, o wakujących skarbowego zawiadywania majątkach, przeznaczonych do wypuszczenia przez licytacją w 12 letnią arendowną dzierżawę, od dnia 12 kwietnia 1820 roku.

Nazwiska powiatów i majątków.	Liczba podług ostatecznej rewizyi.			Rocznego dochodu wedle inwent. i kontr.			
	Domow.	D u s z		Srebrem	Assygn.		
		Męzkich	Żeńsk.		Ruble	Kop.	Ruble
<i>W 12 letnią arendowną dzierżawę. W powiatach Bobruyskim.</i>							
Woytowstwo Zalużskie	95	259	249	1437	54	919	984
<i>P i ń s k i m:</i>							
Starostwo Mołodelczyckie	12	36	29	245	19	—	—
— — Morozowickie	77	212	184	740	68	—	—
— — Losickie	16	36	32	147	63	—	—
— — Sietyckie	14	33	35	140	24	—	—

Zyczący wziąć w dzierżawę którykolwiek z wymienionych majątków, mają dla bezpieczeństwa skarbu złożyć kaucją, równającą się dwóletniemu dochodowi wyrachowanemu, i przybyć do Mińskiej skarbowej izby na terminy naznaczone dla licytacji: pierwszy dnia 2, drugi 5 a trzeci i ostateczny 8 następującego miesiąca marc. teraź. roku. Dnia 31 styczni 1820 roku.

Sekretarz Arcimowicz.

1. Kommissya sądowa edukacyjna na Gubernie Litt., Białoruskie Minską i obwód Białostocki ustanowiona, za zniśnieniem się z Rektorem Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu, podaje do wiadomości: iż z pozostałego majątku po zesłym Woiewodzie Chomińskim, za dług od niego należny funduszowi Edukacyjnemu rubli srebrnych 62,397 kop. 20 $\frac{1}{2}$ wynoszący, przez dekret Sądu Exdywizorskiego w roku 1811 miesiąca marca 8 dnia ogłoszony, wydzielona dla funduszu Edukacyjnego scheda w Gubernii Wileńskiej powiecie Szawelskim leżąca, to jest fundum czyli dwór Tryszki z całym obrębem gruntów krescencyjnych, z miasteczkiem Tryszki i wsiami, Słoboda podmiejska, Leylany i część Dyrmejęk z karczmi, gruntami, łąkami i lasami w jednym obrębie włok 163, morgów 27, przętów 207 obszerności, a dymów wszystkich 82 zawierająca, nadto: z młynem wodnym, już po dekrete exdywizorskim na nowo erygowanym, do wyprzedazy przez licytacją w kommissyi zadeterminowana, z powodu niejawienia się kontrahentów do aktu licytacji poprzednio naznaczonej, teraz na nowo wybrwać się będzie przez publiczną licytacją w terminach, pierwszym dnia 6 drugim 12, a trzecim i ostatecznym dnia 21 miesiąca apryla 1820 roku; zyczący przeto wyrażony majątek Tryszki nabyć, a przez takowe nabycie, tak sumę funduszu Edukacyjnego rubli srebrnych 62,397 kop. 20 $\frac{1}{2}$ na tej schedzie opartą, jako i nakłady na udobrenie tego majątku pomiesione powrócić lub na osobney ewikcyi stosownie do przepisu praw funduszowi edukacyjnemu służących ubezpieczyć, wzywają się, ażeby dla aktu licytacji na wyrażone terminy do miasta Wilną przybyli, i w sali posiedzeń tej kommissyi na ulicy Zamkowej w domu pod N. 107 jawili się sami lub przez umocowanych z ewikcyami i świadectwami Sądu Głównego 2go Departamentu upewniającemi o swobodności majątków w ewikcyi oddających się. Kondycje do takowej licytacji oraz wszelkie szczegółowe wiadomości tyczące się majątności Tryszek, w terminach po wyżej na licytacją oznaczonych, każdy z kontrahentów znajdzie do przyrzeczenia w kancelarji kommissyi. — Dnia 2 marca 1820 roku. Michał Dmochowski Pisarz.

Białostocki ustanowiona, za zniśnieniem się z JW. Rektorem Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu, do wiadomości podaje, iż zostające potąd w zawiadywaniu tegoż uniwersytetu dobra Wiacior zwane w Gubernii Mohylewskiej, powiecie Sieńskim położone i uległe ewikcyi za sumę funduszu Edukacyjnego rubli srebrnych 12,333 kop. 33 $\frac{1}{2}$ do wyprzedazy przez licytacją w kommissyi zadeterminowane; z powodu niejawienia się kontrahentów do aktu licytacji poprzednio naznaczonej, teraz na nowo celem wyłączenia wyrażoney summy kapitałney rubli srebrnych 12,333 kopiejek 33 $\frac{1}{2}$ też dobra Wiacior i z wsiami do niego należącemi dymów 21 zawierającemi, i wszelką tegoż majątku gruntową własnością wyprzedawać się będą na wieczność w terminach, pierwszym dnia 6 drugim 12 a trzecim i ostatecznym dnia 21 miesiąca apryla 1820 roku, zyczący przeto pomienione dobra Wiacior nabyć, i przez takowe nabycie sumę Edukacyjną rubli srebrnych 12,333 kop. 33 $\frac{1}{2}$ na tym majątku leżącą powrócić, lub na osobney ewikcyi stosownie do praw funduszowi Edukacyjnemu służących ubezpieczyć; wzywają się, ażeby na wyrażone wyżej terminy do aktu licytacji w mieście Wilnie w sali posiedzeń kommissyi w domu pod N. 107 odbywać się mający jawili się sami, lub przez prawnie ku temu umocowanych, z ewikcyami i świadectwami Sądu Głównego 2go Departamentu, upewniającemi o swobodności majątków w ewikcyi oddających się, kondycje do licytacji i wszelkie wiadomości tyczące się tegoż majątku Wiaciora, w terminach powyżey licytacji oznaczonych, żądającym tego kontrahentom, w kancelarji kommissyi okazane będą. Dnia 2 marca 1820 roku.

Michał Dmochowski Pisarz.

1. Dom trzypiętrowy PP. Szulcow położony na rogu Niemieckiej ulicy, a bokiem jednym wychodzący na ulicę Dominikańską, wypuszcza się cały ze wszystkimi pokojami, sklepami, stajniami w arendę roczną lub trzyletnią od dnia 23 apryla roku idącego 1820, zyczący go wziąć w dzierżawę, udadzą się do Państwa Szulcowey w tymże domu mieszkającej S. Malewski Opiekun.

1 Kommissya Sądowa Edukacyjna na Gubernie Litewskie Białoruskie, Minską i obwód

Wilno dnia 5 marca v. s. 1820 roku.

FRANCYA

Xiążę *Bourbon* nie przy zwłokach, ale odwiedzając Hrabiego *Artezji*, gdy wchodził do jego pokoju, przejęty udęczeniami wspomnieniami straty Xięcia *d'Enghien*, posłonił się i przez Hrabiego *Artezji* strzymany i uściskany został. Obadwaj nieszczęśliwi oycowie długo się tak objawszy trzymali i nie mogli słowa przemówić.

Wiadomości z *St. Cloud* o stanie zdrowia Xiężny *Berry* są pomyślne. Pierwszy jej gwałtowny żal przeszedł w ciche cierpienie. Przywołała przed siebie służących Xięcia, i oświadczyła, że chociaż uszczuplenia przychodów swoich spodziewać się powinna, jednakże chce ich wszystkich zatrzymać w służbie. Potem między wiernych służ swego małżonka podzieliła na pamiętkę całą jego toaletę i klejnoty. Jedną tylko sztukę, jeden grzebień, sobie zatrzymała. Kosztowny ubior swój złożyła u *Madame*, oświadczając, że go już nie potrzebuje i żeby wartość jego na założenie szpitala obrócić.

Gazeta *Journal de Paris* zawiera następujący artykuł. Wśród powszechnego ubolewania nad nieszczęściem, które Francją spotkało, przy powszechnem zasmuceniu, które się na całą Europę rozszerza, przy powszechnem zjednoczeniu się najbardziej różniących się partyy, bolesną jest, czytać w niektórych gazetach, jako wyjątek, że kilku nierozsądnych, kilku złoczyńców (2 albo 3 nikczemników, jeśli rzecz ta ma swoją zasadę) mogło nagrażać się z powszechnego przerażenia i urągać z uczuć narodowych. Nacóż przywodzić tak hańbiące ludzkość postępki? czemu nie wstrzymać się, póki postępki tych urządk nie roztrząśnie, i, jeśli się takimi rzeczywiście okaza, sprawcy ukarani nie zostaną? — Inne gazety zastanawiają bardziej jeszcze uwagę. Zaledwo zbrodnia została popełnioną, już ci mówią o zbrodni nowego rodzaju. Kiedy my płacemy nad zamordowanym Xięciem, one wzdychają nad odmianą jakiego prawa. (Stosuje się to do oskarżenia uczynionego przez Pana *Clausel de Consergues*, który chce pociągnąć do odpowiedzialności ministra *Decazes* jako zdrajcę, jako zabójcę wolności krajowej, i którego oskarżenie sprawiło tak wielką wrzawę w izbie deputowanych). Przy takim stopniu anarchii, maż rząd pozostać bezczynnym? W Anglii, w tym kraju wolności, dosyć jest położyć na stole zielony worek z papierami, aby otrzymać od parlamentu bil na suspensę; a we *Francyi*, gdzie niepewne ale rzeczywiste obawy w morderstwie się teraz objawiły, mająż ministrowie drzymać na wulkanie? Nie oświadczyłże się wyraźnie morderca? nie mówiłże o *Brutusie*, tyranach, magnatach, których ukarać należy, a których liczbę jedna z gazet naszych obojętnie do 6 milionów głów wyrachowała? — W tej stanowiącej chwili pierwszą powinnością naszą jest porządek. W porządku tylko może się ostać prawdziwa wolność; zepsuta zaś i odrodna wolność poczyna zawsze od obalenia wszelkiego porządku.

Monitor tłumaczy się wyraźniej jeszcze względem Hrabiego *Decazes*, i powstaje mocno przeciwnie gazetom, które chcą łączyć zamordowa-

nie Xięcia *Berry* z usunięciem i oddaleniem tego ministra. Wymienia je po nazwisku. *Gazety Journal des Débats, Conservator, Quotidienne* chcą go, jako przeciwnego ich teoryom i planom, widzieć oddalonego. Pod pozorem gazet rojalistycznych, spodziewają się i żądają więcej, aniżeli wymaga prawdziwy interes dynasty, konstytucyi i odrodzoney *Francyi*, a wpadając w ostateczność sami nie wiedzą, że czynią właśnie toż samo, co i przeciwna partya wpadając, w inną ostateczność, w jaką wpadły gazety liberalne albo konstytucyjne.

Taż gazeta wyraża pisząc o *Luwelu*. Zapewniają, powtarzają ze wszystkich stron, że morderca nie ma spółników; można temu wierzyć. Ale możemyż, choćby i tak było, przestać na tém? Nie masz daleko niebezpieczniejszego spisku, jak zbliżenie się szczególnych ludzi? rozumiemy przez to spisek szkodliwych nauk i opinii! Cóż mógł nędzny, który w ograniczeniu swoim, tak sposobności jako i ducha, słyszał tak często: że porządek towarzyski powinien być obalony. — Nie wystawianoż mu niedawno jeszcze fanatycznego *Sanda*, jako bohatera i męczennika? nie mówionoż o zwierzęcem poświęceniu życia, jakby czynie, zasługującym na podziwienie i hołd całego świata? nie wynaszanoż sztyletu morderczego jakby oręż poświęcony? A teraz, kiedy żelazo przeszło syna i dziedzica tronu, jednoczą się z nami pochwalcy morderstwa, i udają, jakoby chcieli mieszać łzy swoje z naszymi! Płacicie, płacicie ale nie nad nieszczęśliwym Xiążęciem i nadrodziną królewską; nie jesteście tego godni; płacicie nad sobą, nad swojemi dziećmi, nad swoją oyczyną!

Monitor wyraża daley: że znajduje niedorzecznem wyraźne żądanie gazety *Renommée*, aby ogłosili *Europie*, iż *Louvel* jest jedynym winowaycą, a lud francuzki czystym od wszelkiego uczestnictwa tak myślą jako uczynkiem. Jak może minister wiedzieć przed skończeniem processu, czy nowv ten *Ravallac* nie ma powierników i spółwinowayców między wszystkimi złoczyńcami, którzy należą do sprawiedliwości bożkiej i ludzkiej? Ale komużby mogło powstać kiedy w myśli, nazywać złoczyńców tych ludem francuzkim, albo policzyć ich do niego?

Nie prędzey aż późno wieczorem dnia 15 uwiadomił marszałek *Oudinot* oficerów gwardyi narodowej, że król przyymie ich przed południem d. 16. W kilka godzin zgromadziło się ich przeszło 1500. O godzinie szczy defilowali za marszałkiem przed N. Panem, w milczeniu i z widocznymi znakami boleści. Marszałek chciał przemówić do Króla; nie mógł długo słowa wyrzec; łzy i łkanie przerywały jego mowę. Król odpowiedział: nie wątpię nigdy o przywiązaniu wierney mi gwardyi narodowej paryzkiej. Czuję jestem na uczestnictwo, jakie okazuje w głębokim smutku moim. Oświadczy to jey W Pan w mojem imieniu.

Dzisiaj odbywa się w izbie deputowanych posiedzenie publiczne. Jedynem zapowiedzianym zatrudnieniem jest mianowanie wielkiej deputacyi, która się ma znajdować przy śmiertelnych zwłokach Xięcia *Berry*. — Dnia 17 wyznaczyła izba kommissyą, która ma się zająć prawem o wolności osobistej, która jednak nie mianowała jeszcze nikogo do zdania sprawy. Kommissyą tę składają: PP. *Devaux, Doria, Graverend, Blanquart-Bailleul, Poyferé de Cére, Dupont de l' Eure, Riviere, Bedoch i Cardonnel*. Wniesienie Pana *Consergues* będzie wtedy tylko słuchane i roztrząsane na publicz-

ném posiedzeniu, kiedy się 5 członków nie sprze-
ciwi i nie będzie żądało tajnego komitetu.

Izba Parów wyznaczyła już kommissyą ma-
jącą roztrząsnąć prawo ścieśniające wolność dru-
ku i zdać o niem sprawę. Składa się ona z pa-
nów: *Montmorency, Pastore, le Rochefaucault,*
Boissy d' Anglas i *Dan*. Gazeta *Censeur* wie już,
nie wiadomo tylko z jakiego źródła, że kommis-

sya ta ukończyła poruczoną sobie czynność i
proponować będzie odrzucenie tego prawa.

Maria Ludwik August Louvel, należący do
składu izby administracyney księcia *Bourbon*,
rodem z *Rennes*, i niepołączony żadnym zwią-
kiem pokrewieństwa lub przyjaźni z mordercą
Louvel, prosił strażnika pieczęci, aby mu wol-
no było zrzec się swego imienia i nazywać się
po swej matce imieniem *Delaplanche*.

Wolno Drukować Ignacy Reszka Kom. Cenz. Czł. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi

O g ł o s z e n i a.

1 Podaje się do wiadomości, iż w roku omi-
nionym 1819 in 7bri niejakiś mało rossyjaniec
imieniem *Wincerty*, a nazwiska niewiadomy
naydując się przez lato w roboczym czasie
w piecie *Zawiley*, w parafii *Łętupskiej*, w za-
ścianku *Meszkowszczyźnie* skradł niżej pisać-
cemu się gotówką rubli sr. 15 i rozmaite gospo-
darskie rzeczy, a nadto, dyplomę wespół z pa-
pierami i kwit z *Marszałkowskiej Ptu Zawiley*,
kancellaryi, rodowitości mojej szlacheckiej po-
sługującej, któren jest przymiotami, wzrostu
spornego, pleczysty, włos na głowie i wąsach czar-
ny, oczy rude, twarz gładka grecka, nosa szre-
dniego mówi z małorossyjska. Więc naypokorniej
upraszam jeżeliby się gdzie okazał takowy zło-
czyńca raczy przez posrzednictwo własnego po-
wiatu *Ziem. policyi* do *Sądu Niższego Ziem.*
Zawiley wespół z papierami i rzeczoma skara-
dzionemi dostawić. *Josef Żodkiewicz*

1 Dom murowany dwupiętrowy, w mieście
Wilnie, przy *Ostrey Bramie* pod *Nrem 1289*;
i, za nim dworek drewniany pod *Nrem 1290*
położone: mający wygodne appartamenta gór-
ne, suche mieszkania na dole i w dworku wszyst-
kie opatrzone znova z meblami mahoniowemi i
krajowemi; oraz z całym sprzętem jak jest: przy
tém udzielnie względnie tych apartamentów ku-
chnie, sklady, sklepy, stajnie, wozownie, spich-
rze, ogród obszerny fruktowy, warzywny, szpa-
cyerowy z laskiem, altanami i ulicami drzew
dużych: takż siałą i grotą murowaną jest do
sprzedania. Układ nabycia bardzo łatwy, nay-
mnieyszym długiem nieobciążone i żadney w ni-
czym kwestyi nieuległe: ktoby więc one życzył
nabyć, raczy traktować ze mną dziedziczką, mie-
szkającą w tym domu na 2gim pięttrze *Alexandrą*
z *Dąbrowskich Mininą Koleską Assesorową*.

1 Roku 1820 mca febr. 26 dnia, podaje się do
wiadomości przez trzykrotną awizacyą w gaze-
tach iż dwa domy murowane dziedziczne *W.W.*
Stachowskich; jeden żółty zowiący się na wielkiej
ulicy nie daleko placu pod *N. 202*, drugi ray naz-
wany na rogu wielkiej i niemieckiej ulicy pod *N.*
328 w mieście *Wilnie* sytuowane, są do sprzedania,
ktoby więc życzył one oba razem czyli też poje-
dynczo nabyć może w tem względzie ostateczny
układ uczynić z *W.J.P. Janem Kontrymem* b. Sę-
dzą *Gran. Ptu Wileń.* mieszkającym w mieście
Wilnie na ulicy zamkowej w domu kapitulnym pod
N. 140, któremu od aktorow rzeczy jest moc
zostawiona, w przypadku zaś gdyby takowe domy
sprzedanemi bydż nie mogły, można będzie z tym-
że *W. Sędzią Kontrymem* zawierać umowy o kil-
koletnią ich arendę.

1. Niżej podpisana w skutek prawa wie-
czysto przedaźnego od *W.J.Pani Maryanny*

Romaniowey i jey opieki wydanego dnia 24
7bra ominionego roku 1819 w aktach miasta
Wilna przyznanego, zostawszy aktorką czę-
ści *Kamienicy* w *Wilnie* pod *N. 71* położo-
ney, przez takową awizacyą obwieszczam in-
teressowane osoby, aby w swoich stosunkach
do funduszu tak *J.P. Romaniowey*, jak oraz
zmarłego jey męża regulujących się, w prze-
ciągu sześciu miesięcy od daty niniejszey, po-
uzyskanie należney satysfakcyi do mnie w tém-
że domu mieszkający przybydż raczyli. *Wil-*
no lutego 12, 1820 roku. *Maryanna Kadyna-*
czowa.

Takową awizacyą może Redakcyja w *Ku-*
ryerze Lit. zamieścić *Mateusz Żolkowski RMW*.

6. *J.Pani Hintz Dentystka*, przez *Kollegium*
lekarskie *Wrocławskie* examinowana i approbo-
wana, a przez *Królewsko-Pruskie* *Ministryum*
spraw wewnętrznych uprzywilejowana: udowo-
dniejszy oraz gruntowną znajomość swej sztuki,
przed kommissyą examinacyjną lekarską *Wo-*
jewództwa Mazowieckiego, ma honor *Prześwie-*
tną Publiczność zawiadomić o chęciach stania
się jey użyteczną przez swoją sztukę. Będąc
córką sławnego francuzkiego dentysty, i sposo-
biąc się w tey sztuce od młodych lat, nabyła
potrzebney zręczności i łatwości do odbywania
wszelkich operacyi zębów dotyczących się. Dzia-
łania moje zasadzają się:

Na wymowaniu zębów i tychże korzeni.

Zrównowaniu zębów przydługich.

Odlączaniu zębów zdrowych od zepsutych.

Oczyszczaniu zębów z kamienia winnego.

Umocowaniu chwiejących się zębów.

Plombowaniu czyli wypełnianiu zębów wy-
pruchniałych złotem lub innym kruszcem, tak,
iż onych bez najmnieyszego bolu w późne lata
potrzebować można.

Wprawianiu zębów sztucznych pojedynczych
i całych krojow, tak, że ich od naturalnych roz-
różnić niepodobna.

Zęby będąc ozdobą ust, zapobiegają oraz
zwiądnieniu policzek i są dla zdrowia niezbe-
dnemi narzędziami, zasługują przeto na nay-
większą około nich troskliwość.

J.Pan Hintz miniaturzysta, zabawi tu przez
czas niejaki. Polecając się swą sztuką względem
Prześwietney Publiczności zapewnia akuratność
w pracy, z której u niego dowody widzieć można.

Mieszkają w domu *XX. Franciszkanów* na
ulicy *Trockiej* pod *Nrem 392*.

3 *Wyjeżdża* za granicę do *Prus* i *Saxonii*
Wileński Mieszczanin Jankiel Gabryelowicz Bry-
oty na dziesięć miesięcy.

Wilno dnia 5 marca v.s. 1820 roku.

Ogłasza się poraz drugi

3 Rząd Obwodu Białostockiego podając do publicznej wiadomości, iż na fundamencie ukazu Rządzącego Senatu na dniu 14 grudnia r. z. 1819 wyszłego, skarbowy folwark Odelsk zwany w Sokolskim powiecie a Słoykowskim Amcie obwodu Biał. exystujący, z innemi wsiami do tegoż Amtu przynależącemi; jest przeznaczony do wypuszczenia w 12letnią dzierżawę od dnia 1. junia r. b. 1820. Więć zyczący sobie ony zadzierżawić, raczą stawić się dla licytacji do rządu Obwodu Biało. 2 oddziału z kaucyami odpowiadającemi dwioletniey z wzmiankowanego majątku arrendney summie w terminach: pierwszym na dniu 17, drugim 22 marca i trzecim oraz ostatnim 5 kwietnia r. b. iniraty zaś z pomienionego folwarku postępowało w pierwey r. sr. 3406 kop. 71, a teraz za odtrąceniem podług namienionego ukazu Rządzącego Senatu osobistych powinnościow p. mieszczan Odelskich odbywanych, jak o tym widzieć się daje poszczególnie z dołączającej się w tey mierze specyfikacyi, wogóle wszystkiego r. sr. 884 kop. $5\frac{1}{4}$ pozostaje r. sr. 2522 kop. $67\frac{3}{4}$, w którym to folwarku znajduje się poddanych meżkiey płci dusz 349.

Sowietnik Milewicz.
Sekretarz Kardynałowski.

dow, o trzymujesz w rok 596 rub. kop. 90 sr.; azatem zyczący nabydź takowy majątek, zechcą przybydź na terminy; mianowicie: pierwszy dnia 6, drugi 11 marca, a trzeci 20 meca maja terażn. 1820 roku, do gubernialnego Miń. Rządu, gdzie pokazano im bedzie opisane tego majątku z wartością jego. Dnia 10 lutego 1820 roku.

Assesor Bohdanowicz.
Sekretarz Arcimowicz.

Od Rządu gubernialnego Litewsko-Wileńskiego ogłasza się: iż Wileń. mieszczanina Jerzego Kuczyńskiego, dom drewniany i plac znajdujący się w mieście Wileń na przedmieściu Łukiszkach, ocenione: dom do 220 rubli, a ziemia wogóle 38 przętow i 18 przęcików mająca, do 152 rubli 72 kop. assyg. i miedzią; podług rozporządzenia tego rządu, dla uozymienia satysfakcyi pretensorom Wileńskim: żydowi Hirszy Eliasiewiczowi i starszynie lukiskich tatarów, przysądzoney przez Sąd Gł. Wileń. 190 Depart. pierwszemu za zabor wódki i rzeczy a ostatniemu za zepsucie okien w tatarskim meczecie; naznaczony na przedaż z publicznego targu w terminach: pierwszy dnia 14, drugi 18 a ostateczny dnia 20 następującego meca maja teraż. 1820 roku; azatem zyczący nabydź takowy dom i ziemię, zechcą przybydź na terminy naznaczone do tuteyszej mieskiej policyi. Dnia 6 februaryi 1820 roku.

Sowietnik Ławrynowicz.

3. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iż w tuteyszym Rządzie w czasie następujących kontraktow mińskich, mianowicie: dnia 6, 7 i 10 marca; i dnia 30 maja teraż. 1820 roku, za skarbową należność, będą przedawać się majątki, w Borysowskim powiecie obywateli: Pawlikowskich Biesiady z włościanami dusz płci meżkiey 99, i Łyszkiewiczza Szklency dusz 12, ze wszelkiemi do nich przynależnościami z ziemią i lasami; a zatém zyczący nabydź takowe majątki, zechcą przybydź dla licytacji na terminy wyż naznaczone do tego gubernialnego Rządu, gdzie znaydą opisanie i wartość tych majątkow. Januaryi 31 dnia 1820 roku.

Sekretarz Arcimowicz.

3. Od Mińskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: iż w tymże Rządzie w czasie następujących mińskich kontraktow, mianowicie: dnia 9, 10, 11 i 13 meca marca terażnieyszego 1820 roku, za skarbową od Tura należność, będzie przedawać się majątek Grabow, w Mozyrskim powiecie położony, należący do obywatela Józefa Obuchowicza Podkomorzego ze wszelkiemi przynależnościami i ziemią, w którym podług ostatniej rewizyi liczy się włościańskich 105 dusz płci meżkiey; zatém zyczący nabydź rzeczony majątek, zechcą przybydź na terminy wyż naznaczone dla licytacji do tego gubern. Rządu, gdzie znaydą opisanie i wartość tego majątku. Januaryi 29 dnia 1820 roku.

Sekretarz Arcimowicz.

3. Od Mińskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: iż za wypadającą summę podług wiadomości prowiantskiej, w ogóle rub. 1,194 kop. 85, na borysowskim mieszkańcu Wulfie

Specyfikacya wykazująca jaka mianowicie postępowała intrata wykalkulowana jeszcze za bylego tu Pruskiego Rządu, z folwarku skarbowego Odelska, w Amcie Słoykowskim położenie mającego i wiele z oney intraty na fundamencie ukazu Rządzącego Senatu w dniu 14 grudnia r. 1819 nastalego odrząca się za uwolnienie Odelskich mieszczan od osobistych powinnościow, wspomnionemu folwarkowi spełnianych.

	Ilość bytych intraty srebrnem.		Ilość dusz meżkiey płci do folwarku Odelska należnych.
	rubli	kop.	
Dawniey postępowało z folwarku Odelska	3,406	71	349
Na fundamencie wzwyż wspomnionego Ukazu Rządzącego Senatu odrząca się za 1069 dni tłoki	79	80	
Za 599 podwod	53	85	
Za propinacye z czterech karczem w mieście Odelsku exystujących	420	—	
Oraz czynszu wpierwey Odelskiemi mieszczanami do folwarku Odelska opłacanego	324	38 $\frac{1}{4}$	
w ogóle z folwarku Odelska intraty	884	5 $\frac{1}{4}$	
Zatym zostaje z folwarku Odelska intraty	2,522	67 $\frac{3}{4}$	

Sowietnik Milewicz.
Sekretarz Kardynałowski.

3 Od Mińskiego gubernialnego Rządu obwieczasz się: iż za wypadającą należność na byłym mińskim solnym dozorcę czyli przystawie Dorżanskim, za straconą skarbową sol, będzie przedawać się z publicznego targu, majątek jezo Lachowicze zowiący się, położony w poie mi. ze wszelką do niego należącą budową i ziemią, w którym, podług ostatniej rewizyi, liczy się poddanych dusz płci meżkiey 77, żeńskiej 10, dochodu zaś z niego, po odtrąceniu rozcho-

Dworkindzie będzie przedawać się z publicznego targu dom jego drewniany z ziemią, znajdujący się w mieście Borysowie; a zatem życzący nabydź takowy dom, zechcą przybydź do tego gubern. Rządu dla licytacji na terminy: pierwszy dnia 9, drugi 10, trzeci 11, a dla przetargow dnia 13 następującego mca marca terażniejszego 1820 roku, gdzie przy licytacji okazane będzie szczegółowe tego domu opisanie, z wyrażeniem przynoszącego rocznego dochodu z niego. Dnia 1 februaryi 1820 roku. Sekretarz Arcimowicz.

3 Ostrzega się niniejszym każdego kogo to interesować może, iż oblig na rubli sr. ośmset przez W. Alexandra Raczkowskiego Strażnikowicza Par. w roku 1820 z dnia 12 na 13 mca lutego w nocy, na imie Franciszka Szpillera Kollegskiego Registratora na papierze ceny rubli as. sześć wydany, przez samegoż Szpillera napisany, a przez Raczkowskiego podpisany jest nieczemny i bez żadney waluty, że na ony W. Raczkowski żadnego niewziął grosza, z jakich zaś pobudek on nastanie wziął cwoje niewymienia śędlatego, iż może JP. Szpiller przez delikatność i szacunek dla siebie ony zwróci aktorowi, w przeciwnym zdarzeniu, iżby nikt onego nie nabywał unikając własney straty uprasza się i że o zwrót takowego obligu poczynione już są kroki prawne uwiadamia się — W imieniu W. Alexandra Raczkowskiego takowe ogłoszenie podpisuję r. 1820 lutego 18 dnia. Justyn Wysocki b. Deputat. Dworzań. komisji kwater. W. Wolno drukować M. Pomarnacki S. Z. W.

3 W roku 1812 w mieście Wilnie niżej podpisanym zgubił pugilares w którym znajdował się oblig W. Bohdanowicza na rub. sr. 615 Maciejowi Mazowi wydany i rewers Leyby Wulfowicza trockiego z odebranych rub. sr. 69, niżej podpisanemu służący. O jakowej szkodzie niżej podpisany w tymże roku przez awizacyą w Gazecie Publiczność zawiadomił, lecz przez niemajął lat upłynionych o takowych papierach i dalszych nieotrzymał żadney wiadomości i sądził bydź one zupełnie zaginionymi. Ale gdy dopiero dało się słyszeć, iż oblig W. Bohdanowicza znajduje się w ręku obcym, który może za onym dopominać się powyższej summy, gdy nie może wynaleść uprzedney awizacyi z przyczyny iż się to działo w czasie rewolucyjnym, gdy nawet i Redakcyja całkiem nowa nastala, przeto powtórnie ogłasza przez Gazetę o takowych zaginionych papierach, a razem zastrzega aby nikt onych nie nabywał. Takoz jeżeliby takowe papiery rąk czyich doszły, więc uprasza o zatrzymanie i danie wiadomości niżej podpisanemu w domu jego własnym przy bramie zarzeczney, lub na Snipszkach, za co otrzyma przyzwoitą nadgodę. 1820 roku februaryi 25 dnia. Jan Grzybowski.

3. Od Rządu gubernialnego mińskiego ogłasza się: iż na zaspokojenie liczących się niedopłat za pobory akcyzowe na byłych członkach komisji mieskiej: Felixie Kalinowskim, Trojanie Kluczyńskim i Felicjanie Karpowiczu, w ogóle do 289 rub. kop. 90½ srebr. z penami od każdego rubla po 27 i pół kop., będą przedawać się z publicznego targu murowane ich domy, znajdujące się w mieście Mińsku; a zatem życzący nabydź takowe domy, zechcą przybydź dla licytacji do mińskiego gubernialnego

Rządu na terminy: pierwszy dnia 9, drugi 10, a trzeci 11, a dla przetargow dnia 13 miesiąca marca terażniejszego 1820 roku, gdzie przy targach okazane będą szczegółowe tych domow opisanie z wyrażeniem przynoszącego rocznego z nich dochodu. Dnia 19 lutego 1820 r. Sekretarz Fel. Arcimowicz.

3. Od mińskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: iż w tymże Rządzie w czasie następujących mińskich kontraktow, to jest; dnia 6 i 13 mca marca, i dnia 20 mca maja terażniejszego 1820 roku, za nieopłacenie trzymanego odkupu w gubernii Twerskiej, będą przedawać się majątki obywatela Grafa Stanisława Nikołajewicza Mannuzego, nazywające się I maszy i Rymaszy, znajdujące się w powiecie Dżisnieńskim, zawierające poddanych dusz 72 płci męskich ze wszelkimi przynależnościami, ziemią, lasami, a zatem życzący nabydź takowe majątki, zechcą przybydź do tego gubernialnego Rządu, dla licytacji, w którym znajdą opisanie tych majątkow z wartościami ich. Dnia 19 lutego 1820 roku. Sekretarz Arcimowicz.

3. Wzywają się niniejszym wszyscy kredytorowie Tomasza i Barbary z Karwowskich Nowodworskich dziedzicow folwarku Ostrowa w powiecie Sokolskim w obwodzie białostockim pozwionego, którzy do rozpoczętego procesu konkursowego już stawali, jak i ci którzy jeszcze nie stawali, słowem, wszyscy którzy z jakiegobądź względu i pretextu sądzą mieć prawo poszukiwania za swe pretensye z rzeconego majątku Nowodworskich satysfakcyi, iżby w dniu 6 apryla roku bieżącego jako w terminie z porozumienia się wiadomych między sobą kredytorow wyterminowanym, i z prawnego obwieszczenia wy padającym, nieochybnie przed sądem exdywizorskim na tenże dzień 6 apryla zebrać się mającym w folwarku Ostrowka stawali, i pretensyw swoich dopilnowali gdyż w tymże terminie ostatecznie już całe dzieło tazy i exdywizyi powstalonego majątku na skutek remissynnego dekretu załatwionym zostanie, a na niestawiających amissya, czyli wieczny upadek ich należności zapisany będzie.

Ze takowa awizacya może bydź do druku przyjętą poświadczam Jakób Towiański Ziemi. Pił. Wileń. Pisarz.

3 Nasienie Konieczyny czerwoney, krajowej zbioru przeszlorocznego w najlepszym gatunku znajduje się do sprzedania w handlu Józefa Kersch, funt po złotych dwa.

Nowe Xiążki.

Dnia 15 stycznia wyszedł z druku 13 Ner Tygodnika Wileńskiego, w którym są następujące materye: Monolog Hamleta wytłumaczony przez S. Trembeckiego — Sąd Iowisza, wiersz R. Korsaka — List tegoż do Marszałka S. w czasie wesela córki jego — Porównanie życia Samoilowskiego i Baki na wzór Plutarcha — Do Koryla, wiersz J. Jasińskiego Gener. — Bibliografia — Materye w N. 155: Porównanie życia Samoilowskiego i Baki (dokończenie) — Rozmowy Licyana — Spiewy ludu litewskiego, na wiersz polski przełożone przez E. Stanięwicza — Wiersz wiersz Biesiekierskiego — Bibliografia.

Można to pismo peryodyczne prenumerować we wszystkich pocztamtach, gdzie się przyjmują prenumerata na Kurjera Litewskiego — Cena roczney prenumeraty na nieyescu rub. 3 srebr. z pocztą rub. 5.